

laes», *Canyissaes* (91; també 35 i 104); hi ha variants *amollada* i *almollada* (i és de mal dir quina és la primària, car podrien venir d'un *amollar* i intrusió secundària de l'al- arabitant, però també hi pogué haver aglutinació i fins *alm- > am-* per dissim.): «l'an- 5
tiga muralla del poble, per davall de les cases, té *amol-
laes*» Sallent de Xàtiva (de l'explicació resulta que hi
participen unes bigues, però l'informant em diu que
«vol dir *bovedillas*», 1962); «s'han mort sense *almol-
laes* ni casi sense cubert», parlant de gent i d'edificis 10
en ruïnes i explicant-me que és el «molte que posen
per fer el reboltó» Benimantell (1963). Cf. els articles
mollada i *a(l)mollada* en *AlcM*. Del fr. *moulée* adj. f.
'emmotllada', 'adaptada' sembla pres *muleia* com a
nom d'una fusta aplicada al morro de les bèsties per- 15
què no es mosseguin (*DAG*).

Motllador. *Motllura* [«la *motllura* o guarnició que
està entorn del portal»], *OPou* (*TbPu.*, 11); «*motllu-
res* en los vaixells», *DTo*. 1647; pres del fr. *moulure*
id (< *mouleire* -ATURA); *motllurar*; *emmotllurar*.

Del mateix ll. *modulus* que ha donat *molillo*, però
amb forma sàvia, *mòdul* [-lo, Lab. 1840], com a de-
signació de certes grandàries i quantitats determina-
des; en el P. Val. s'aplica especialment a tarifes que
es cobren per concedir aigua de regatge («és que hi ha 25
un *mòdul* que han de pagar i ---» Alfàs, 1963); i, se-
cundàriament, *mòdol* 'forat per on les sèquies prenen
l'aigua del canal d'Urgell', *DAG*; *modular* [Labèrnia
1840], de *modulari* 'regular', 'sotmetre a una cadèn-
cia, modular'; *modulació* [Belv.].

Model [*modello*: «ab la forma y *modello* que sta
posat en un paper», ross., 1637, *InuLC*; *DTo*. 1647;
Belv.; -elo Lab. 1840; -el c. 1900, eds. tardanes de
Lab., Vogel], pres del lt. *modello* id., i aquest, del
ll. vg. **MODĒLLUS* diminutiu i sinònim de *MODULUS*, 35
que des de la Itàlia del Renaixement passà com a man-
lleu a totes les llengües modernes; *modelar* [Labèrnia
1840]; *modelat*; *modelador*; *modelatge*; *modèlic*; *mo-
delista*.

Còmode [-do, 1534, *CoDoACA* xli; -oda, 1581; 40
Belv.]; pres del ll. *cōmmōdus* 'convenient, apropiat,
oportú'; *còmoda* f. val.; *comoditat* [1533]; *comodí*;
comodiós; *comodat*, pres del ll. *commodātus*, -ūs, id.,
derivat de *commodare* 'prestar'; *comodant*; *comodata-
ri*; l'*InuLC* diu que és usual en el Ross. la locució «ho 45
va pendre a *cummōdu* 'en manlleu'.

Acomodar [com a verb transitiu, segle XVI; *acomoda-
re* se 1624]; el tr. apareix aplicat al pare que casa com
cal les filles: el patriota capturat pel botxí de la pàtria,
abans de morir només es plany que «tres filles que 50
tinc, - totes tres són encartades, / y no poder-las de-
ixar - totes tres *acomodadas!*», Cançó d'En Bac de
Roda (MilàF, *Romlo.*, 82B1f.); cf. *acomodo* en sentit
anàleg: «buscava en lo matrimoni ab la pubilla, més
que la satisfacció d'un amor, que no sentia, un *aco-
modo* segur», Noller (*Vilaniu*, 83); «la festa major de
Esplugas --- trasladant-la --- si cau en dijous al diu- 55
menge --- per ser divendres lo segon dia, y viandas de
Quaresma no se'ls *acomodan* per no ser de substàn-
cia»; «la millor casa és la de --- Cortada --- y són una 60

galan gent y *acomodada*», B. de Maldà (*Excursions*,
94, 92); «los pagesos *acomodats* hi anavan ab son ves-
tit de calsa curta», Noller (*Vilaniu*, 131); «la pobra
mare ho arreglava per --- si avuy per demà —deya
ella— el noy se m'acomoda», EmVilanova (*Entre fam.*,
13); *acomodadora* s'havia usat per 'conductora de mo-
bles': «una gran *acomodadora* que embossava quasi de
banda a banda l'estreta via», Noller (*Pap.*, 158); *aco-
modable*; *acomodació*; *acomodadis*; *acomodador*; *aco-
modament* [Lacav.]; *acomodatíci* [Belv.]; *acomodo*
[1624].

Incòmode [-do m. Belv.; adj., Lab. 1840]; *incomoditat* [*DTo*. 1647]; *incomodar* [Lacav.], molt menys
descabdellat en cat. que en cast., i convé no abusar-ne.
Modern [los *moderns* 'la gent actual', Eiximenis,
AlcM], pres del ll. *modernus* id. 'present, d'ara', 4
derivat de *modo* 'només', 'fa un instant': «havent a par-
lar jo de vostre' altesa, / Oh Mare excellent del verb
divinal, / donau-me socors de nov' agudesa, / qu'ab
modern <e>stil pugua fer palesa / conclusió tal: / que
may no tengués culp' original», Ramon Vivot, a. 1487;
«No-y és real pasta - ne salsa *moderna*, / manjar blanc
ni sucre ne mixte potatge / --- / contra dels golosos,
i presó eterna, / posats dins la barca del infern passat-
ge», Fc. Prats, a. 1487 (*JMBover*, *Bi. Escr. Bal.* II,
560.1.4, 158.37.7); *modernament* [Lab. 1840]; *mo-
dernitat*; *modernista* [*DAG*.], un i altre ja registrats
per Vogel, 1911, però només com a nom de secta ca-
tòlica; *modernitzar*, -ació, -ador.

30 *CPT.*: *Modificar* [1295], pres del ll. *modificare* 'ar-
reglar, arranjar': sembla que en català s'havia comen-
çat d'usar en el S. XIII, si bé en una forma un poc al-
terada, com a terme de fargaires o alquimistes, parlant
de metalls: «fo adordonat de manament del Sr. Rey
que negú no --- gaus assajar --- nula alquemia, ni nula
altra art de fer argent ni aur, ni *motifficar* argent viu,
ni assaçar negunes causes que en aquestes se acosten;
e aquel qui ho assajarà, que serà pres --- així com
falsari de moneda», precepte ross. de 1295: Alart 45
(*RLR* v, 80) explica «modifier, changer, transformer»;
var. que s'explicarà per contaminació vulgar de *multi-
plicar* (*motiplicar*), que és el que pretenien fer els al-
quimistes amb l'or etc.; en tot cas «*modifficare* en lo ca-
pítol ---» ja es troba en un doc. ross. de 1388 (*InuLC*),
i *AlcM* el documenta el 1373; *modificació* [Lacav.];
modificador; *modificable*, -bilitat; *modificament*, -atiu.

Del ll. *mōdius* 'mesura de capacitat' (derivat de *mo-
dus* 'mida'), ve el cat. *muig* 'mesura (de gra etc.)' [fi se-
gle XIII]: «pren En G. de Ribes cascú a <n>y, en lo
molí d'En Sanz, un *muig* de blat --- 20 *muigs* de blat
dels molis --- un *muig* de froment --- 2 *muigs* de civa- 50
da», Capbreu de la Vall de Ribes, de c. 1283 (*RLR*
iv, 60); «tot hom strayn --- deu donar per mesuratge,
de cascun *muğ*, 3 cosses», Lleuda de Puigcerdà de
1288 (*RLR* iv, 505); «Carga de càcia-fístola, 12 drs.;
carga de classa, 12 drs.; *muig* de roudor, 3 sous»,
Lleuda inclosa en els *CostTort.* (Ol., p. 417). També
en les *VidesR*, on el plural fa *muigt* (*LleuresC*, p. 313,
§ 37).

D'aquí el derivat *mujada* [1459]; amb *mujader*; i el